N°. 2281. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 25 OKTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 24 Oktober.

Ontwerp van wet op het lager en middelbaar onderwijs.

IV.

Wat te verstaan onder lager en middelbaar onderwijs? Hoe en op welke gronden wordt het een en het ander door de Regering gedefiniëerd? Is hare opvatting aannemelijk? Geeft zij tot geene twijfelingen aanleiding? Kon, eindelijk, de redaktie van het art., waarin het lager en middelbaar onderwijs gedefiniëerd wordt, zich niet door eenige meerdere juistheid van uitdrukkingen onderscheiden? Wij willen dit thans nagaan.

Ziehier echter vooraf het meest wetenswaardige wat in de memorie van toelichting voorkomt ter motiveering van de zienswijze der Regering ten aanzien van het lager en middelbaar onderwijs. Dat hare inzigten betreffende hetgeen zij daaronder wil verstaan hebben, niets twijfelachtigs overlaten, schijnt door haar ernstig begeerd te worden: aan de uiteenzetting daarvan wijdt zij verreweg het grootste gedeelte van de inleiding der toelichtende memorie. Toch zouden wij, des ondanks, niet durven zeggen, dat het ons nu eens geheel duidelijk uitgemaakt toeschijnt, wat wij bepaaldelijk onder middelbaar onderwijs te verstaan hebben. Herlezen wij het 1e art. van het wetsontwerp, dan meenen wij wat bedoeld wordt, wel te vatten; doch raadplegen wij dan weer de memorie van toelichting, dan dunkt het ons nu en dan, dat er bepaaldelijk onder middelbaar onderwijs weer iets geheel anders verstaan moet worden, dan wat toch met duidelijke woorden in art. 1 als zoodanig wordt aangewezen. Trachten wij deze onze meening eenigzins te verduidelijken.

De memorie van toelichting vangt aan met het bewijs te leveren voor de stelling, dat »het onderwijs tegenwoordig niet geheel in overeenstemming is met de verordeningen." Uit hetgeen zij te dien einde zegt, vloeit voort:

1° dat het *lager* onderwijs, volgens de verordeningen van grooter uitgebreidheid is dan het, na het invoeren van een middelbaar onderwijs, had behooren te blijven;

2° dat de inrigting van het *middelbaar* onderwijs niet is geregeld;

3° dat het *hooger* onderwijs buiten zijne grenzen is getreden.

Met die konkluzien, uit de beschouwingen der Regering afgeleid, kunnen wij ons ten naastenbij vereenigen. Tot het *lager* onderwijs wordt betrokken het onderwijs in leervakken, die onmogelijk geacht kunnen worden tot het lager onderwijs te behooren; het *middelbaar* onderwijs — niemand kan zeggen wat men daaronder te verstaan heeft; en, wat het hooger onderwijs betreft, sinds de latijnsche scholen in gymnaziën herschapen zijn, die slechts voor een gedeelte zich bezig houden met hetgeen als de eerste trap van het hooger onderwijs te beschouwen is, hebben zij eenigzins het karakter van instellingen van hooger onderwijs eenigermate verloren.

Doch 't is niet genoeg op 't gebrekkige, dat thans de inrigting van het onderwijs aankleeft, gewezen te hebben: wat voortaan onder lager, middelbaar en hooger onderwijs te verstaan zij, moet in de eerste plaats met klaarheid bepaald worden. Wijzelijk, alvorens eigene definitiën te formuleeren, gaat de Regering bij de verslagen van kommissiën te rade, aan welke vroeger het ontwerpen van eene [illegible] organizatie van het onderwijs opgedragen is, [illegible] insgelijks vroegere wetsontwerpen konsulteert, geraadpleegd ter regeling van het onderwijs. De door haar [illegible] kommissiën zijn die voor het hooger onderwijs, benoemd bij kon. besluit van 13 April 1828, die voor het middelbaar onderwijs, benoemd bij kon. besluit van 19 Februarij 1829, die voor het hooger onderwijs, benoemd bij kon. besluit van 15 Januarij 1849; de wetsontwerpen, welke zij ter hand genomen heeft, zijn die van 20 November 1829 en van 31 Augustus 1849. Welke wetenschap werd uit al dien *Vorarbeit* geput? Ziehier het antwoord:

»De omschrijvingen [door de kommissiën van 1828 en 1829] gegeven, doen zien, dat de denkbeelden omtrent het *lager* en *hooger* onderwijs vrij bepaald waren, doch minder die omtrent het *middelbaar* onderwijs. Het *lager* onderwijs moest strekken, zoo als ook de natuurlijke beteekenis van het woord aanwees, om de kundigheden te verschaffen, die voor een ieder onmisbaar zijn. Het *hooger* onderwijs was voorbereiding voor een geleerden stand in de maatschappij. Het *middelbaar* onderwijs moest overgang zijn van het lager tot het hooger, en het tusschen deze gelegen terrein innemen, derhalve voortzetting wezen van het eerste en voorbereiding voor het laatste; MAAR EEN HELDER BEGRIP VAN DAT MIDDELBAAR ONDERWIJS SCHEEN MEN NIET TE HEBBEN, EENE JUISTE AANWIJZING DAARVAN NIET TE KUNNEN DOEN..... Terwijl, volgens het gevoelen der Commissie van 1829, de latijnsche scholen en gymnasiën tot de inrigtingen van *middelbaar onderwijs* zouden behooren te worden gebragt, moesten zij, naar de zienswijze der Commissie van 1828, *den eersten trap van het hooger onderwijs* blijven uitmaken."

Tot het gevoelen der kommissie van 1839 scheen later de Regering van 1848, tijdens de Grondwetsherziening, toe te treden en eindelijk voegde zich ook nog de kommissie van 1849 bij hen, »die het gymnasiaal onderwijs als *middelbaar onderwijs* opnamen."

Tot zoo verre onze analyze van hetgeen uit de verslagen van vorige kommissiën in de memorie van toelichting wordt aangehaald. En, waartoe nu de Regering komt, als tot de »slotsom der vroegere denkbeelden over de beste indeeling van het onderwijs?" Men leze:

»Het *lager* onderwijs moet strekken tot die ontwikkeling en vorming, welke voor een ieder onmisbaar is; het *middelbaar* onderwijs, voortzetting van het lagere, moet behalve tot verdere ontwikkeling en beschaving, tot opleiding dienen niet alleen voor handel, landbouw en nijverheid (*industrie-scholen*), maar ook voor de universiteit (*in gymnasiën*); het *hooger* onderwijs moet strekken tot hoogere beoefening der wetenschap om haar zelve en tot vorming voor betrekkingen in den Staat, waartoe eene wetenschappelijke voorbereiding wordt vereischt."

Deze slotsom derhalve wordt door de Regering afgeleid, en te regt, meenen wij, uit het vroeger ingestelde kritische onderzoek: het voorafgegane gaf tot geene andere gevolgtrekkingen aanleiding. Met verbazing lazen wij desniettemin, wat onmiddellijk op de laatst aangehaalde woorden volgt: »Zoodanige indeeling kwam der Regering voor ook nu nog aannemelijk te zijn en tot grondslag te kunnen dienen voor de gevorderde wettelijke regeling." Derhalve, ook industriescholen en gymnaziën — instellingen van middelbaar onderwijs! Ja, antwoordt de Regering; en op dien grondslag het onderwijs regelende, »zal het doel bereikt en.... een einde gemaakt kunnen worden aan de onzekerheid, die tegenwoordig bepaaldelijk ten opzigte van het middelbaar onderwijs bestaat." Zoodat, wanneer de Regering aan hare beginselen zich gehecht betoont en kans zou zien die te eeniger tijd te verwerkelijken in het leven, het in industriescholen en gymnaziën gegeven onderwijs niet langer als hooger onderwijs zou beschouwd worden, maar door de wetgeving op het middelbaar onderwijs zou beheerscht worden. Een ieder, die met het onderwijs meer van nabij bekend is, ziet straks, tot welke allerzonderlingste gevolgen dit aanleiding zou moeten geven. Om maar iets te noemen: een professor in de scheikunde aan eene industrieschool, een præceptor aan een gymnazium zou niet tot het geven van onderwijs toegelaten worden, tenzij hij voldaan had aan art. 12 der tegenwoordig aanhangige wet, en op hunne scholen zou krachtens art. 16 dier wet toezigt gehouden worden! Tot zulke dwaasheden zou de konsequente toepassing der beginselen, welke de Regering als de hare verkondigt, onvermijdelijk moeten leiden.

Gelukkig echter laat zij ze los. Op gronden, welke wij, ter vermijding van te groote uitvoerigheid, onvermeld laten, eindigt zij met te bepalen, dat het middelbaar onderwijs alleen zal strekken »ter verdere ontwikkeling en beschaving" en dat het alleen zal zijn »voortzetting en meer wetenschappelijke behandeling van hetgeen het lager onderwijs omvat, met bijvoeging van de beginselen van enkele andere vakken, die bezwaarlijk tot het lager onderwijs waren te brengen." Zoo is het wél. Het wekt echter billijke bezorgdheid, dat tot deze bepaling niet dan *à contre-cœur* besloten is, in strijd zelfs met de beginselen, waaraan de Regering uitdrukkelijk verklaart hare goedkeuring te hebben geschonken.

Wat die bezorgdheid al vast niet vermindert, is hetgeen zij terzelfde plaats zegt ter tempering van haar betoon van inschikkelijkheid. De industriescholen en gymnaziën zullen blijven inrigtingen van hooger onderwijs; zullen daarom echter zij allen, die in die inrigtingen onderwijs geven, ontheven blijven van de verpligting tot ondergeschiktheid aan de wet op het middelbaar onderwijs? Geenszins. Zie slechts de memorie van toelichting. »De verpligtingen en voorschriften, aan de onderwijzers op te leggen, zijn niet afhankelijk van de school, maar van de vakken, waarin zij onderrigt geven." Waaruit volgt, dat, schoon de industriescholen en de gymnaziën blijven behooren tot het hooger onderwijs, de wet op het lager en middelbaar onderwijs dan toch wel deugdelijk desniettegenstaande voor een groot gedeelte daarop van toepassing kan worden gemaakt. Wij meenen dat dit zeer bedenkelijk is, tot de grootste verwarringen zal aanleiding geven en, in ieder geval, eene vermindering konstitueert van de vrijheid, welke wij thans genieten.

Hoe met deze beschouwingen der memorie van toelichting het eerste artikel der wetsvoordragt te rijmen is, zullen wij weldra zien.

Waarlijk, het schijnt dat de *Echo Universel* een veel grooter personnaadje is, dan wij in onze eenvoudigheid gedacht hadden. In onze onnoozelheid hadden wij ons verbeeld, dat wij ons omtrent den *Echo* wel eene aanmerking mogten veroorloven. Maar volstrekt niet. Hij beteekent het ons van daag andermaal. De *Echo* schijnt eenigermate aanspraak te maken op de onschendbaarheid, die tot dus verre alleen den Koningen was toegekend. En wij moeten ons al aan eene zeer onzinnige daad hebben schuldig gemaakt door ons de vrijheid te veroorloven, aan de onschendbare majesteit van den *Echo* eene bedenking te maken, die hem onaangenaam is. De *Echo* kan niet begrijpen hoe wij daartoe gekomen zijn anders dan door de veronderstelling, dat wij ons-zelven voor schoolmeesters hebben aangezien, die ook eenigermate, ofschoon geene onschendbare, en dan nog maar kinder-koningen zijn. Als het den *Echo* eenige voldoening kan geven, dat wij ons de rol van schoolmeester laten opleggen, dan willen wij ons, om hem genoegen te geven, daartoe wel leenen. Maar dan hebben wij er toch den raad bij te voegen, dat hij daarbij niet al te lang blijve stilstaan. Men mogt op het denkbeeld komen, dat de onschendbare Majesteit de schoolmeesters-plak en die wel op eene pijnlijke, kwetsbare plaats heeft gevoeld.

Het ministerieel blad dezer stad ['s Hage] put thans den noodigen moed uit de artikelen van den *Tijd*, om het feit te loochenen, dat onlangs tusschen den minister van Buitenlandsche Zaken en den heer Belmont heeft plaats gehad. Dat blad bepaalt zich echter bij eene eenvoudige ontkenning, en daar men zijne waarheidsliefde voor lang kent, mogen wij ons steeds beter ingelicht beschouwen, zelfs indien onze bevestiging bovendien niet steunde op inlichtingen, geput uit eene bron, die zonder de heer Belmont te zijn, gelijk men algemeen gelooft, desniettemin bewezen heeft oneindig meer te weten van de zaak-Gibson, dan het bewuste blad.

Men kan ons, gelijk elk blad, op een dwaalspoor brengen; maar alvorens toe te stemmen, bovenal nadat men ons zoo vele authentieke mededeelingen heeft gegeven, behoeven wij iets anders dan de eenvoudige ontkentenis van een blad, zoo vaak in tegenspraak met de waarheid en opregtheid. Wij hebben de afschriften medegedeeld van diplomatieke nota's, waaruit ontegenzeggelijk blijkt, dat de heer van Hall nederig de teruggave verzoekt van de aan Gibson op onbezonnen wijze afgegeven stukken, en welke heer krachtig in zijn eisch gerugsteund wordt door het gouvernement der Vereenigde Staten. Dat het blad, 'twelk beweert in betrekking te staan met een persoon, in staat om ten aanzien dezer zaak volkomen goed onderrigt te zijn, op zijne beurt zijne ontkentenis bewijze, bij voorbeeld door de woorden der verklaring mede te deelen, door onzen minister van Buitenlandsche Zaken aan den heer Belmont verzocht, betreffende den zin van het woord

enforcement en het antwoord, op dat verzoek, van den Amerikaanschen minister; dat zal het beste middel zijn om te bewijzen of er al dan niet een dictionnaire van Webster in den twist aanwezig is geweest. Zonder dat bewijs, blijven wij steeds gelooven goed onderrigt te zijn, ondanks en misschien wel ter oorzake der zoogenaamde ontkentenis van het dienstvaardige blad.

(*Echo Universel.*)

Men leest in de *Emancipation Belge:* »De taal der geakrediteerde Duitsche dagbladen en bovenal der officieele, onlangs tusschen de Oostenrijksche en Pruissische kabinetten gewisselde nota's, laten niet den minsten twijfel over, ten aanzien van het gewigt der geschillen, tusschen die beide mogendheden ontstaan ter zake van de jegens Rusland te houden gedragslijn. De wapeningen, welke ondanks het vergevorderde saizoen krachtdadig worden voortgezet, bewijzen dat zij-zelven verwikkelingen te gemoet zien, die met het beloud des vredes onvereenigbaar zijn. Men zegt reeds openlijk te Weenen, dat een geheim traktaat Pruissen aan Rusland bindt, en de bekendheid met dat traktaat Oostenrijk derwijze vergramd heeft, dat het van zijn kant er toe is overgegaan, om een zoodanig met Frankrijk en Engeland te sluiten. 't Is bovenal in de hoogere kringen, dat men begint te wanhopen aan den duur der vreedzame betrekkingen tusschen de hoven van Weenen en Berlijn. Het laatste, nalatig blijvende om zich duidelijk te verklaren, ontwijkt op kathegorische interpellaties te antwoorden, en verwart den zin van het vraagpunt met het blijkbaar doel, om den dag der vredebreuk te verwijderen. Naar hetgeen onze Frankforter korrespondent zegt, wil Pruissen rekken tot aan de lente, ten einde in dien tusschentijd de toebereidselen te voltooijen, welke het met Rusland bepaald heeft. De Czaar zou dat rijk beloofd hebben, in de maand April een millioen soldaten slagvaardig te hebben en al zijne magt te ontwikkelen, om Duitschland te bedwingen of te temmen.

»Men begrijpt welke bezorgdheid die gesteldheid aan de staatslieden van Weenen, Parijs en Londen moet veroorzaken, en men heeft reden te gelooven, dat alle maatregelen genomen zijn of dra genomen zullen worden in het vooruitzigt dier nieuwe krisis. Men zal niet minder gelooven dat de Duitsche Staten van den tweeden en derden rang een groote ongerustheid koesteren voor de gevolgen van een vredebreuk, die schier als onvermijdelijk wordt beschouwd. De vijandige gezindheid, welke algemeen in Duitschland tegen de Russische politiek heerscht, heeft in groote mate de sympathie vermeerderd, welke Oostenrijk zich sedert eenige jaren in den boezem van den Duitschen Bond heeft weten te verwerven. De openhartige taal, de loyauteit en het voorzigtig gedrag van Oostenrijk, hebben het de zedelijke medewerking verzekerd van schier al de deelen van dat groote ligchaam, eene zedelijke medewerking welke het Berlijnsche kabinet veel moeite zal hebben te beletten een ander karakter aan te nemen. Aan Oostenrijks natuurlijke bondgenooten, zullen zich toevoegen de gelegenheids-bondgenooten, die aan dat rijk de meerderheid van getal, zoowel als die van het politiek gezag zullen geven. Indien de bedreigingen des Czaars tegen Duitschland gevolg mogten hebben, niemand twijfelt er aan dat alsdan de Germaansche Vaderlandsliefde, een der vurigste welke wij kennen, tot besluiten overgaat, in staat om het welslagen van zulk een vermetelen aanval te verijdelen.

»Daarbij zullen wij onze beschouwingen voor heden bepalen, maar er bij voegen, dat de staatkundige gesteldheid van Duitschland, in dit oogenblik, bij lieden van veel doorzigt een levendiger belang inboezemt, dan dat wat de grootsche onderneming tegen Sebastopol wekt."

Men schrijft aan de Redaktie van het *Handelsblad:*

»Van zekeren kant heeft men, door eene onjuiste voorstelling, getracht het ontworpen gedenkteeken van Bilderdijk belagchelijk te maken; en sommige bladen, die niet geheel de geschiedenis van het ontwerp gevolgd hadden, hebben deze onjuiste voorstelling, zonder erg, overgenomen. Eene naauwkeurige beschouwing van de schets, regtigt ons er de navolgende beschrijving van te geven. Het monument is een gedenkstuk in de manier als men er, onder anderen, in Italie, het klassieke land der kunst, vele aantreft. Het bestaat uit twee architektonisch bearbeide op elkaar gestelde teerlingen, met gebroken hoeken. Zonder iets grafachtigs te hebben, ziet men aan den stijl, dat het der nagedachtenis van een groot man gewijd is. Aan de vier hoeken van de onderste kubus, staan de gepersonifieerde wetenschappen, die gezamenlijk de wijsgeerige basis uitmaakten van Bilderdijks poëzie: God- en Regtsgeleerdheid, Natuurkunde, Geschiedenis, Taalkunde. Men heeft getracht, door het *alleen noemen* der *geschiedenis*, in het licht te stellen, dat deze symboliseering van zekere vakken van wetenschappen geheel verkeerd gedacht was: Bilderdijk, een historicus! Intusschen, men moet al aan eene beklagenswaardige oppervlakkigheid lijden, om deze vertegenwooordiging van wetenschappen als elementen van Bilderdijks ongelijkbare poëzie te houden voor eene poging, om den grooten dichter zelven die wetenschappen, bij uitnemendheid toe te schrijven; en toch, men kan, ook met betrekking tot dezelfde *Geschiedenis*, niet ontkennen, dat Bilderdijk, daar als altijd, een groot genie is geweest, en met reuzenhand aan het gebouw der ware vooroordeelen en dwaze conventien dermate geschud heeft, dat van hem de betere beoefening onzer Vaderl. geschiedenis werkelijk dagteekent. Boven dien eersten kubus en zijne *tenants*, de wetenschappelijke basis, waarop in schrift of basrelief de aangegeven denkbeelden nog nader kunnen ontwikkeld worden — verheft zich een tweede fijnere kubus, als vertegenwoordiger van Bilderdijks genie zelf, en prijkt met een basrelief, voorstellende het borstbeeld van den grooten man, een paar laauwerkransen en andere zinteekens, en op dezen kubus verheft het oud en roemrijk symbool der dichters, de Zwaan, al zingende, de vleugelen uitbreidende over zijn nest, niet zonder toespeling op de heerlijke versen van den Dichter, waar hij Meanders Zangzwaan in zijn stroomgebied aanschouwt.

»Vindt iemand een *beeld* ligter herkenbaar dan een *zinbeeld*, een *man* fraaijer dan eene *zinrijke zuil*, wij zullen er hier geen redetwist over openen, maar men moet niet door dubbelzinnige uitdrukkingen den staf breken over een kunstwerk, dat men maar half blijkt te kennen, en dat een waardig kunstenaar zich niet schaamt als het zijne aan te bieden."

Gisteren avond omstreeks half zeven ure stortten zich over de hoofdstad vrij hevige regen- en hagelbuijen uit, terwijl donderslagen herhaaldelijk door de lucht rolden.

Heden middag ten twee ure vernieuwt zich het onweer van gisteren bij zeer guur weer en hoort men op nieuw den donder boven de hoofdstad. Als dat de zomer is, die den naderenden winter begroet, zoo als de volkspraak getuigt, dan komt het majestueuze kompliment op zijn tijd.

Men zal zich herinneren, dat in der tijd door een onbekende eene som van duizend gulden ter beschikking van onzen stedelijken raad is gesteld, om te worden toegekend als prijs aan dengeen, die het beste antwoord zoude inzenden op een prijsvraag, betreffende de doorgraving van Holland op zijn smalst. De raad had daar nog duizend guldens bijgevoegd, en de Academie van ingenieurs belast met de beoordeeling der tien daarop ingekomen antwoorden. Wij vernemen thans, dat de academie geen dier antwoorden voldoende heeft verklaard, en dat alzoo de prijs niet is toegewezen.

(*H.*)

Z. M. heeft het Nederl. consulaat voor den staat Wisconsin, thans bekleed wordende door den heer G. van Steenwijk, uitgestrekt tot den Staat Michigan en Minnesota Territory, zullende genoemd consulaat van Milwankee verplaatst worden naar New-Port. — Aan den gepens. kapt.-luit. ter zee C. Heije vergunning verleend tot het voortdurend dragen van de activiteits-uniform.

Opgaaf van Cholera-Lijders.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt alhier zijn op den 22 en 23 Oktober aangegeven 5 mannen en 5 vrouwen; waarvan in het hospitaal 2 mannen en 2 vrouwen. Overleden 3 mannen 2 vrouwen; daarvan in het hospitaal 1 vrouw. Vandaar uitgegaan 1 vrouw. Blijven alzoo daar in behandeling 17 personen.

's GRAVENHAGE, 23 Oct. Gisteren avond is in deze residentie aangekomen en aan het hôtel de *Oude Doelen* afgestapt de heer de Novossilzoff, nieuw benoemd 2de sekretaris van legatie bij het Russische gezantschap alhier, ter vervanging van den heer Homonotoff.

— In de fabrijk van de heeren L. J. Enthoven en C°. alhier is een kolossale ijzeren brug vervaardigd voor den spoorweg tusschen Rotterdam en Antwerpen. Deze dubbele draaibrug, bestemd voor de rivier de Mark in de nabijheid van de stad Zevenbergen, is een der belangrijkste voorwerpen, welke immer door de Nederlandsche nijverheid zijn voortgebragt. Er behooren onder anderen bij vier zware leggers van ongeveer 30 el lengte en wegende elk circa 25,000 Ned. pond. Men staat verbaasd over de uitvoering van zoodanig reusachtig gevaarte, dat ondanks zijne grootsche proposition, tot in de kleinste gedeelten overal even zuiver, glad en scherp is bewerkt. De brug is in haar geheel op het erf der fabrijk opgerigt.

ALKMAAR, 22 Okt. Ter kaasmarkt van den 20en dezer zijn aangevoerd 443 stapels kaas, wegende te zamen 97464 Ned. ℔. De prijzen waren: kleine *f* 24,75, kommissie *f* 24,75 middelbare *f* 26,25 per 50 Ned. ℔.

MIDDELBURG, 21 Okt. Door de kamer van koophandel en fabrieken is aan den minister van Binnenl. Zaken het verzoek gerigt geworden, dat de telegraaf hier nog met November in werking moge worden gebragt, in het belang van den handel in het wintersaisoen.

RIDDERKERK, 22 Okt. Sedert eenige dagen heerscht in deze gemeente de kinkhoest, die dagelijks vrij erg toeneemt. Eenige lijders zijn er reeds onder bezweken. Wat vooral opmerking verdient is, dat deze hoest niet alleen, zoo als gewoonlijk, onder kinderen heerscht, maar ook volwassenen aantast. Oude lieden zelfs lijden thans aan deze kwaal.

(*N. R. Ct.*)

VEENHUIZEN, 20 Okt. Van den 13 tot heden zijn hier wederom 72 cholera-lijders bijgekomen en 42 overleden. Men voedt echter hoop dat vele der in behandeling zijnde hersteld zullen worden, althans de hevigheid der ziekte is merkelijk veranderd.

OMMEN, 21 Okt. Bij de aanbesteding van den te leggen grindweg van Goor naar Hankotten, gisteren te Rijssen gehouden, is dat werk aangenomen voor eene som van *f* 96,500 terwijl het perceel van Hankotten naar deze stad heden hier is aanbesteed voor *f* 17,900 zijnde gezamenlijk circa *f* 1000 boven de raming.

's HERTOGENBOSCH, 22 Okt. De heer Louis Veneman heeft thans een altaar vervaardigd in den renaissance stijl, bestemd voor de R. K. Kerk te Soerabaija.

(*H.*)

DE LANGSTRAAT, 20 Okt. De hooihandel is dit jaar in deze streken zeer belangrijk geweest. De uitvoer naar het buitenland blijft steeds aanhouden, zoodat het aantal schepen dat daartoe in de vaart is, in verre na niet toereikende is om aan de talrijke aanvragen, die dagelijks nog afkomen, direct te kunnen voldoen. Men berekent dat er uit dit gewest reeds p. m. 35 millioenen ponden ter waarde van ongeveer 3½ tonnen gouds, naar het binnen- en buitenland verzonden zijn. De prijzen varieren thans van *f* 9 tot *f* 11 per 500 N. ℔ naar kwaliteit.

Ook met den landbouw en de veestapel is het dit jaar even gunstig gesteld geweest. Alle veldgewassen, bijna zonder onderscheid, hebben een rijken oogst opgeleverd, waarvan de ten top rijk gevulde graanschuren en de daar buiten nog aangelegde bergplaatsen het zekerste bewijs opleveren. Het vee werd steeds tot hooge prijzen gezocht, terwijl de vraag naar goede paarden nog steeds blijft aanhouden, die meestal voor Fransche rekening opgekocht worden. De welvaart onder den landbouwersstand is dan ook algemeen zigtbaar, zoodat de huizen en landerijen wel 1/3 gedeelte meer dan voorheen opbrengen.

Daarentegen gaat het met de schoenmakerij, eene voorheen zoo belangrijke tak van industrie in dit gewest, van jaar tot jaar slapper. Bij de hooge prijzen van het leder en andere behoeften, blijven de prijzen der schoenen steeds dalende en bestaat daarin als het ware geen aftrek. Velen zien dan ook het aanstaande barre jaargetijde, bij de heerschende duurte der levensmiddelen, met kommer te gemoet.

(*N. R. Ct.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 Okt. De tegenstrijdige berigten uit de Krim, van welke deze den aanvang van het bombardement melden, en wederom anderen van later datum, die er geen enkel woord over spreken, hebben zich nog niet opgehelderd; wel zoeken de onderscheidene bladen, zoo Franschen als anderen, de strijdigheid te vereffenen door een magt van gissingen, welke evenwel, hoe waarschijnlijk sommigen ook zijn, niets kunnen uitmaken. Men moet dus officieele tijdingen afwachten om met zekerheid te weten of Sebastopol werkelijk den 13 dezer gebombardeerd.

Ook omtrent de versterkingen die vorst Menschikoff zijn toegezonden, heerscht dezelfde onzekerheid en verwarring. Sommigen weten dat de Russische bevelhebber 76,000 man heeft ontvangen, wijl anderen slechts spreken van 10,000 man.

— Volgens brieven uit St.-Petersburg van 15 Okt. beschouwde men het aldaar als zeker, dat het leger van den vorst Mentschikoff toen reeds eene versterking van 28,000 man uit het noorden ontvangen had.

— Het *Journal des Debats* berekent, dat het vereenigde leger in de Krim weldra 120,000 man sterk zou zijn, en voegt daarbij de opmerking, dat te Austerlitz, te Friedland en aan de Moskowa de zege door een niet grooter leger behaald is.

— Bij een dezer dagen uitgevaardigd besluit van keizer Nikolaas is de Russische krijgsmagt in de Krim onder twee bevelhebbers verdeeld; de vorst Mentschikoff blijft belast met het opperbevel over al de troepen in het westelijk gedeelte des schiereilands, terwijl die in het oosten der Krim onder het bevel van den generaal der kavalerie Khomutoff geplaatst worden.

— Men leest in den *Moniteur:* »De ingang der haven van Sebastopol is overal 8 tot 10 vademen (40 tot 50 voet) diep. Linieschepen reiken doorgaans gemiddeld ongeveer 25 voet onder en evenveel boven water. Hiernaar gerekend, zouden dus de schepen, die de Russen in de haven van Sebastopol hebben doen zinken, tot aan den waterspiegel reiken; en indien tusschen dezelve geen ruimte genoeg open is voor het doorvaren van een schip, dan is het volstrekt noodig dien onderzeeschen dijk aan te tasten, ten einde zich eerst eene doorvaart te banen en vervolgens den ingang der haven weder in gereedheid staat te kunnen brengen. De gezonken vaartuigen, namelijk vijf linieschepen en twee fregatten, maken te zamen een gewigt uit van niet minder dan 21,700 ton

(21,700,000 Nederlandsche ponden); en het laat zich ligt begrijpen, dat geen ligters of kameelen in staat zijn om eene zoo zware massa op te heffen.

»In dergelijke omstandigheden neemt men alzoo meestal de toevlugt tot het buskruid, om de onder water bedolven massa te doen uiteen springen. Te Cherbourg, te Brest, Lorient, Toulon, en elders hier te lande heeft men in de laatste tijden schoone voorbeelden van de aanwending van dat middel gezien; en reeds een tiental jaren is het in Engeland door den kolonel Pasley met het het beste gevolg gebruikt, om uit de haven van Gravesend alsmede uit die van Spithead gezonken schepen weg te ruimen.

»Men heeft de hulp van duikers noodig om bij zoodanige operatien het buskruid onder water op de regte plaats aan te brengen. Hunne taak zou in de haven van Sebastopol, alwaar de zee doorgaans stil is, niet zeer moeijelijk zijn. Vervolgens doet men het buskruid door middel eener electrische vonk ontbranden, en zoo de uitbarsting den sluitboom niet eensslags wegruimt, maakt zij daarin althans eenige openingen, die het voortzetten der operatie gemakkelijker maken; eindelijk breekt de zee door die openingen, en voert het opgehoopte slip en wier mede, waardoor de duikers meer ruimte bekomen om den bodem der zee te onderzoeken en om geschut en andere gezonken voorwerpen boven te brengen.

»Met het oog alzoo op hetgeen reeds aan weêrszijden van het Kanaal beproefd is, en vooral op den vooruitgang der wetenschap in de laatste jaren, mag men hopen dat de heropening der haven van Sebastopol geene taak zal zijn boven de krachten van de marine en de genie der beide verbonden mogendheden.”

— Men leest in de *Gazette de Lyon*:

»Monseigneur de Aartsbisschop van Turijn, die, sedert eenige jaren, met zijn bannelingschap Lyon vereerde, is naar Rome vertrokken. Mgr. Fransoni is door Z. H. ontboden om deel te nemen aan de vereeniging der Bisschoppen, opgeroepen om te beslissen over het vraagpunt der Onbevlekte Ontvangenis. Aan die vereeniging zullen prelaten van alle Staten deel nemen, en mitsdien zal Mgr. Fransoni met zijn, gelijk hij verbannen, kollega, Mgr. Marongin, Aartsbisschop van Cagliari, het episkopaat van Sardinië vertegenwoordigen. De opperkerkvoogden van Genua, van Saint-Jean-de-Maurienne, van Annecy, begeven zich naar Rome.

»Mgr. Marcelly, bisschop van Lausanne en Geneve, ook een banneling, is te Rome ontboden ter vertegenwoordiging van het Zwitsersche episkopaat. Z. Hoogwaardigheids doortogt wordt spoedig te Lyon verwacht.

»Is het noodig, [illegible] bisschopsnamen, te doen bemerken, dat sedert verscheidene jaren die drie bisscheppen hunne zetels hebben moeten verlaten, uithoofde der vervolging van het Sardinische gouvernement en dat van Freiburg, alzoo bannelingschap en al hare bitterheid verkiezende, in plaats van toe te geven aan eischen strijdig met den geest, de waardigheid en de regten der Kerk, welke zij belast zijn te doen eerbiedigen? Zijne Heiligheid, door hen bijzonderlijk te kiezen ter deelneming aan de vergadering der Bisschoppen, geeft hun daardoor niet slechts een openbaar bewijs van sympathie en een volledige goedkeuring van hun gedrag, maar drukt tevens een schandmerk op al die der regtvaardigheid vijandige gouvernementen, welke aan hunne zijde den wettigen beschermenden invloed van het aartsbisschoppelijk gezag niet kunnen laten bestaan en alom, in plaats van het bijzonder beschermend gezag der Kerk, de burgerlijke magt willen stellen.

»Die speciale benoeming Zijner Heiligheid, welke te Rome de Aartsbisschoppen van Turijn en Cagliari en den Bisschop van Auxerre ontbiedt, zal ongetwijfeld een groote troost en een groote blijdschap zijn voor de doorluchtige bannelingen, gelijk ze het reeds is voor allen, die zich aan hen paren ter verdediging van het Katholicismus en de christelijke denkbeelden.

»Mgr. Fransoni, die eenige jaren te Lyon zijn verblijf heeft gehouden, is er door zijne ootmoedigheid bekend, waarvan hij steeds bewijzen heeft gegeven en door zijne deelneming aan alle liefdadige werken te dezer stede; zien [illegible] te Lyon, die de eer niet heeft gehad hem te hulde [illegible] doen. Overal op zijne schreden heeft hij de minste [illegible]epste vereering ontvangen, eene hulde ten karakter [illegible]er toegebragt aan de edelheid van zijn bekleed is [illegible] aan de hooge waardigheid waarmede hij [illegible]

»Tengevolge van het in Piëmont heerschende politieke stelsel, is het helaas niet waarschijnlijk, dat Mgr. Fransoni spoedig in staat zal zijn binnen zijne bisschoppelijke stad terug te keeren. Wij hopen dan ook, dat hij dra weder [illegible] Lyon terugkeere, ten einde er den tijd zijner bannelingschap [illegible] eindigen.”

— In [illegible] korrespondentie uit Petersburg, opgenomen in het Poolsche dagblad de *Czaar*, leest men het volgende over de politieke partijen in Rusland:

Er zijn in Rusland twee voorname politieke partijen: de eene de zoogenaamde *partij van Sint Petersburg* of de *Duitsche partij*, aangeduid door mannen, voor het meerendeel afkomstig uit de Oostzee-provinciën; de andere de *panslavonische partij*, welke ook de *Russische* of *Moskovische partij* wordt genoemd. De hoofdgedachte van de Duitsche partij, aan welker hoofd de kanselier Nesselrode staat met het meerendeel der groote ambtenaren en generaals, is de handhaving van het fondamenteel beginsel van het Russiesch gouvernement, voor de legitimiteit namelijk, en de bescherming van dit beginsel door geheel Europa. De voorstanders dezer meening, bekleeden de voornaamste betrekkingen des rijks, en hebben een grooten, dikwijls beslissenden invloed in de beraadslagingen over de belangen van het land. Doch de panslavonische partij heeft een niet minder grooten invloed, want ook zij bekleedt zeer gewigtige betrekkingen en onder hare leden bijna de gansche hooge aristokratie des lands. De gedachte welke deze partij bovenal bezielt, is de vergrooting en de uitbreiding van magt voor het Slavonisch-Rusland.

Maar deze partij is in drie nuances gedeeld zoodra er sprake is van de middelen om dit doel te bereiken. De meeste voorstanders telt die nuance welke de vergrooting van Rusland wil door de inlijving van de andere slavonische volken. Zij wil van alle Slavoniers één volk maken, gecentralizeerd in een krachtig punt, en onder den naam van het slavonische rijk, in plaats van het Russische. Een ander deel der panslavonische partij wil dat elk slavonisch volk een afzonderlijk rijk zal uitmaken, geregeerd door een prins uit het geslacht van Romanow en dat deze koningrijken te zamen een keizerrijk zouden vormen onder de *hegenomie* van Rusland. Een derde nuance der panslavonische partij droomt van algemeene slavonische Staten, maar altijd met de *hegenomie* van Rusland. De drie slavonische partijen zien niet op het geluk der slavonische volken, maar beoogen enkel de grootheid van Rusland.

De twee laatstgenoemde nuancen hebben slechts een ideaal bestaan, doch de eerste oefent een schadelijken invloed uit en telt onder hare leden vorst Menschikoff, Gortschakoff, Wolkenski enz., zelfs de groothertog Konstantijn.

De Duitsche partij ziet den tegenwoordigen oorlog niet gunstig aan, maar wijl men begrijpt dat Rusland een vernederenden vrede niet kan aannemen, vraagt zij dat deze oorlog ten doel hebbe de bescherming van het orthodoxe geloof.

De andere partij heeft zijn valsch panslavinismus als banier opgestoken.

De Keizer die het statu quo van het gouvernement en de legitimiteit in Europa wenscht te handhaven, maar die tegelijkertijd de grootheid en magt van Rusland wil uitbreiden, volgt of verwerpt de raadgevingen der onderscheidene partijen naar gelang van het oogenblik. De tijd zal leeren bij welke partij hij zich bepaald zal aansluiten.

— Uit Madrid verneemt men dat de oneenigheden tusschen de leden van het kabinet die reeds zoo dikwijls vermeld en weder ontkend zijn, thans op nieuw het onderwerp der algemeene aandacht worden. Men spreekt zelf van eene wijziging in het kabinet voor de bijeenkomst der Cortes. Ook wil men dat er te gelijker tijd der vereeniging van dit staats-ligchaam eene algemeene amnestie zal worden afgekondigd ten behoeve van alle politieke veroordeelden.

De Kamer voor de kerkelijke zaken is bij dekreet opgeheven en door een raad vervangen.

De heer Manuel Sardino, redakteur van het dagblad *Espana* is in hechtenis genomen omdat hij in zijn blad een met zijn naam geteekend artikel had opgenomen, waarin het tegenwoordig kabinet harde waarheden worden gezegd omtrent zijn wederregtelijk gedrag ten aanzien van Maria Christina.

— Men leest in de *Armonia* van Turijn dat het ministerie een krachtige nota uit Rome heeft ontvangen, in welke de H. Stoel protesteert tegen de vervolging, welke de Kerk in Piemont te lijden heeft en met name tegen de geweldenarijen en rooverijen, welke van regeringswege tegen de geestelijkheid, met verkrachting van alle wetten, worden gepleegd.

— Men schrijft uit Rome: Een aanzienlijk man van groote geleerdheid heeft Z. H. Pius IX ter overweging voorgesteld om, gelijk in vroeger tijd gebruikelijk was, de vertegenwoordigers der katholieke Staten te noodigen, als buitengewone delegaten de vergaderingen van bisschoppen bij te wonen. Het vraagpunt der Onbevlekte Ontvangenis schijnt overigens niet het eenige onderwerp der bisschoppelijke beraadslagingen te zullen zijn; men verneemt met eenige waarschijnlijkheid, dat ook verschedene punten van tucht, namelijk de hervorming van reguliere monnikenorden, waaraan de H. Vader zich zeer aangelegen laat zijn, ter sprake zullen worden gebragt.

— De cholera kan te Rome als verdwenen beschouwd worden. Het bestuur heeft de uitgave der gezondheidsbulletins gestaakt en de opheffing der hulp-hospitalen bevolen.

ENGELAND.

LONDEN, 23 Okt. De minister van Oorlog heeft aan den gezant te Konstantinopel instruktien gegeven, ten aanzien der hospitalen, en voor de verzorging er van een onbepaald krediet toegestaan.

— De inschrijving voor de weduwen en wezen van de gesneuvelden in het Oosten, onder de bescherming der koningin opgerigt, beloopt reeds 10,000 pond. De inschrijving aan het bureau van de *Times* bedraagt op het oogenblik 75,000 pond.

— Het Britsche flegma heeft bereids veelmalen tot zonderlinge anekdoten aanleiding gegeven. Ziehier eene, welke wij meenen, dat de verdienste der nieuwheid heeft: Een Lord was met zijn knecht op den spoorweg van Londen naar Doever. De trein geraakte uit het spoor en de heer wordt in eene sloot bezijden den weg geworpen; de knecht valt onder den trein. De meester staat op, en zonder zich te storen aan de kneuzingen welke hij ontvangen heeft, en met zich zelven of met anderen zich volstrekt niet bezig houdende, roept hij: »Kondukteur, zoudt ge me kunnen zeggen waar John is?”— »Helaas! mylord, de rampzalige is door de lokomotief in tweën gesneden.”— »Wees dan zoo vriendelijk van te zien in welken brok van mijn knecht mijne sleutels zitten,” zeide bedaard de koele eilander.

— Een korrespondent van de *New-York-Daily-Times* schrijft het volgende nopens eene nieuwe godsdienstige sekte, welke in de Vereenigde Staten ontstaan is: »Ik verliet *Lebanon-Springs*, om de »Bevers” [nieuw soort van kwakers] een bezoek te geven. De plaats waar zij zich vereenigen is een 80 voet lang en 60 voet breed gebouw, dat noch zuilen noch galerijen heeft. Men ziet geen andere voorwerpen dan eenige stoelen aan de deur voor vreemdelingen bestemd, en eenige ruwe banken tegen de muren. De godsdienstoefening wordt volgenderwijs gehouden: De vrouwen treden eene deur binnen en nemen plaats op de banken tegen een der zijwanden staande, de mannen doen hetzelfde aan de andere zijde. Allen zijn gelijkvormig gekleed, de mannen dragen witte broeken en lange blaauwe jakken of vesten en zijn in hemdsmouwen; de vrouwen dragen witte kleederen en kanten mutsen. Meestal zitten zij langer dan een half uur in een diep zwijgen, de armen over de borst gekruist houdende; het minste gefluister is verboden. Op een gegeven teeken staan allen op en nemen de banken weg, die zij in een hoek op elkander stapelen. Vervolgens gaan zij tegenover elkander staan en de spreker van den dag treedt voor om zijne redevoering te houden. Daarop volgt het gezang, doch zonder orgel-akkompagnement. Na het gezang danzen zij voor en achterwaarts en drie aan drie wandelen zij langs de wanden, doch de mannen steeds van de vrouwen gescheiden. Tot besluit wordt weder gedanst, maar woester dan de eerstemaal en waarbij, tot groot vermaak van den toeschouwer, grappige sprongen gemaakt worden. De zindelijkheid welke onder die landverhuizers heerscht is merkwaardig. Hunne akkers zijn goed bebouwd, en hunne sekte neemt snel toe.”

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 23 Okt. Men schrijft uit München:

»In de eerste openbare zitting der Beijersche kamer van afgevaardigden is van regeringswege eene nieuwe wet betreffende de zamenstelling der tweede Kamer ingediend. De minister von der Pforten deed daarbij opmerken dat, toen de wet, naar welke de tegenwoordige Kamer gekozen is, in 1848 behandeld werd, gewigtige bedenkingen daartegen geopperd maar door de toenmalige meerderheid ter zijde gesteld zijn. De regering evenwel was steeds die wet als hoogst gebrekkig blijven beschouwen; de wetenschap toch zoowel als de geschiedenis leerden, dat het beginsel der verkiezing naar het zielental geen voldoende waarborgen voor duurzame orde en volkswelvaart medebragt, en geen hechte steun van het monarchische beginsel was. Daarom achtte de regering zich verpligt naar vermogen eene verandering daarin en het tot stand brengen eener nieuwe kieswet te bevorderen, te welken einde zij nog voor het einde van het tijdperk, voor hetwelk de tegenwoordige kamer gekozen was, gemeend had het voorstel eener nieuwe wet te moeten doen. Bij het opstellen daarvan was men van het beginsel uitgegaan, dat de kamer van afgevaardigden de afzonderlijke organische elementen des volks, naar standen, beroepen en belangen behoort te vertegenwoordigen, en dat zij dus bestaan moet uit afgevaardigden van de geestelijkheid, de universiteiten, de grondbezitters, den handel en de nijverheid. Op die wijze zou de kieswet weder beter met de staatsregeling in overeenstemming gebragt worden.

— Men verzekert dat de heer von Pforten, die den 21 te Berlijn is aangekomen om eene toenadering van den Duitschen bond onderling te bewerken, zich ook met hetzelfde doel naar Weenen zal begeven.

— Wij vinden in de *Deutsche Volkshalle* n°. 143 van jl. Zondag, 21 Oktober, eene oproeping, gerigt tot alle Duitsche Katholieke Vereenigingen, en heeren geestelijken en ook tot alle katholieke tijdschriften, om in hunne kolommen melding te maken van het edel doel, dat met die oproeping beoogd wordt, en om tot deelneming er toe aan te sporen.

Het betreft namelijk, om ter vereering van, en uit dankbaarheid jegens den Hoogw. Mgr. Aartbisschop van Freiburg, Hermann von Vicari, dien Kerkvoogd een ge-

denkteeken te stichten, dat niet alleen als eene gedachtenis aan den waardigen grijzaart, maar tevens om een allerweldadigsten invloed uit te oefenen, dienen moet.

Een blik vestigende op de verlatenheid en het gemis van godsdienstigen troost van tallooze katholieke broeders, wier kinderen bovendien ook door het gemis van katholiek onderwijs aan afvalligheid zijn prijs gegeven, heeft de katholieke godsdienstige-Zangvereeniging te Nordhausen in Thuringen, het denkbeeld opgevat, om in Duitschland, in oorden waar zulks vereischt mogt worden, katholieke kerken en scholen te stichten.

Tot de verwezenlijking van dat edel doel roept het generaal komité dier vereeniging te Nordhausen, alle goedgezinden tot deelneming op, terwijl inteekenlijsten zullen geopend worden en men van tijd tot tijd van de ingekomene gelden melding maken zal.

STADSNIEUWS.

In de 224ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 10e Trekking prijzen van f 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 16954 f 25000, N°. 8900 en 14858 ieder f 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 24 October.

ONDERTROUWD (19 Oct.): P. A. R. van Vloten met W. A. J. Conrad.

BEVALLEN (20 Oct.): C. W. Insinger, geb. von Hemert, Z. — (21 Oct.): W. J. R Albregt, geb Engelman, Z. — (22 Oct.): C. J. Borghols, geb. Wiedenbrugge, D

OVERLEDEN (15 Oct.): J. Santveer, wed. J. H. Krot, 39 j. — (18 Oct.): J. M. Lotz, 10 j. — (19 Oct.): B. J. Krauy, wed. M. Oosterbaan, 58 j. — (20 Oct.): H. Leppers, wed. F. van der Boom, 84 j. — (21 Oct.): F. A. Wiardi Beckman, 6 j.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN

Metalliek	f 23,95	a —	Pruissische	f 35¼	a —
Napelsche	- 25,30	„ —	Spaansche	—,—	„ —
Div. in £St.	- 11,65	„ —	Hamb. Russ.	- 35⅝	„ —
Eng. Russen	- 11,65	„ —	Russ. in Z. R.	- 34⅝	„ —
Fransche	- 55¾	„ —	„ Pap. „	- —	„ —
Belgische	- 55¾	„ —	Pools. in Fl.	26⅝	„ —

Coup. Spanje Buitenl. f 11 62½.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,70	a	9,80
Oude Gerande Dukaten	» 5,55	»	5,65
Wigtige Souvereinen	» 11,70	»	11,80
» Pistolen	» 9,50	»	9,60
Stukken van 20 Francs	» 9,35	»	9,45

Baren Goud en Specien à f 1442,60 per Ned. ℔ fijn 9¾ à 10¼ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	f 2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	»	2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	»	2,70
Fransche	» 2,70	»	2,75
Pruissische Daalders	» 1,75	»	1,78
Zilver 1000 à 980	f —,—	à	—,—
» 900 » 700	» 104,20	»	104,70

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 23 Oct. Belg. leen. 2½ pc. 52, 1840/1842 4½ pc. 90¾, 1848, —; Spanje 1—3 pc. 17½; Binnenl. 3 pc. 32¼; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 67¾.

PARIJS, 23 Oct. Fransche 3 pc. 76.—; 4½ pc. 98 70; 3 pc. Spanje 32¾; id. 1 pc. 18; Met. 5 pc. 84⅞; Rom. Leen. 87¾.

MADRID, 20 Oct. 3 pc. Schuld 33.75; id. 1 pc. 17.80.

LONDEN, 23 Oct. Consols 94⅝; 3 pc. Spanje buitenl. 37½; 1 pc. dito 18⅛; Comité-Bewijzen 5; Passive 4¾; 5 pc. Rusl. 95; 4½ pc. dito 84; 4 pc. Holl. 90½; 2½ pc. id. 60½; 5 pc. Sardinië 88½; Brazilië 98; 4½ pc. Peru 71; Gren. uitg. 5¾; id. werk. 16; 3 pc. Mexiko 23; 4 pc. Portugal 41; Turkije 2⅝; Ecuador —; Wissel op Amst. —.—.

WEENEN, 23 Oct. Met. 5 pc. 84¼; id. 4½ pc. 73½; Bank-Aktien 1235; Wissel op Londen 11.54; Amst. —; Parijs 143; Goud 28½; Zilver 24½; Nieuwe Leening 96½.

BERLIJN, 23 Oct. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 4½ pc. Rusland 81½; id. 5 pc. 94 p.

HAMBURG, 23 Oct. Spanje 3 pc. 29⅞; id. 1 pc. 16⅞; Rusl. 5 pc. 90; 3 pc. Mexikanen —; Wissel op Amst. —.—; Londen kort —.—.

FRANKFORT, 23 Oct. 5 pc. Met. 66¼; 3 pc. Spanje binnenl. 31⅝; id. 1 pc. $17\frac{9}{16}$; Wissel op Londen 3/m. 116¾; Amsterdam —; Parijs 92⅞; Weenen 96½.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55⅞	Livorno	2/m.	f 38¼
»	zigt	» 56⅛	Napels	»	» 84
Bordeaux	2/m.	» 56¼	Petersburg	»	» 1.70
»	½/m.	» 55⅝	Weenen	f. 6/w.	» 28
Madrid	3/m.	» 240	Augsburg	»	» 35½
Cadix	»	» 240	Frankfort	»	» 99¾
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao	»	» 238	»	zigt	» $35\frac{9}{16}$
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11,65
Porto	»	» 40¾	»	zigt	» 11,75
Genua	2/m.	» 45¾	Rotterdam	»	⅛

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		21 OCT. 4½ u. gebl.	23 OCT. 4½ u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	59⅛	58⅜	à	58⅝	58½
Dito Dito	3 〃	70⅛	69¾	〃	70	69⅞
Dito Dito	4 〃	$89\frac{1}{16}$	88	〃	$88\frac{9}{16}$	88⅛
O. I. Leening 1844	4 〃		88	〃		
Amortisatie	3½ 〃		86½	〃		
Handel-Maatschappij	4½ 〃			〃		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½ 〃			〃		
Dito Hollandsche dito				〃		
Obligatiën	4½ 〃			〃		
Maatschappij van Weld.	4 〃			〃		
Aand. Ned. Bank.	〃			〃		
België, Certifikaten	4½ 〃			〃		
Dito	2¼ 〃			〃		
Dito *Rothschild*	2½ 〃	48½	47¾	〃		
Frankrijk, Obligatiën	3 〃			〃		
Spanje, Nieuwe 3 pCt., thans	1 〃	$18\frac{1}{16}$	17⅞	〃	18	18
Nieuwe	3 〃		37⅛	〃		
Binnenlandsche	3 〃	32¼	$32\frac{1}{16}$	〃	32⅛	32⅛
Cert. Coup. Sp. Com.		$5\frac{1}{16}$	5	〃	$5\frac{5}{16}$	5¼
Amortisable Schuld		$4\frac{15}{16}$	4¾	〃		
Portugal, te Londen	3 〃	$35\frac{13}{16}$	$36\frac{9}{16}$	〃	36¾	36⅝
Dito Uitgestelde				〃		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5 〃	98⅜	98⅝	〃	98½	98½
Dito A°. 1828—1829	5 〃		99	〃		
Negot. 1831 en 1833	5 〃			〃		
Nieuwe Engelsche	4½ 〃	82½	81½	〃	81¾	
Negot. 1840	4 〃	72⅜	71⅞	〃		
Dito *Stieglitz*	4 〃	71¾	71¼	〃	71⅝	
Dito Nieuwe	4 〃			〃		
Certifikaten te Hamburg	5 〃			〃		
Inschr. op 't Grootboek	6 〃			〃		
Dito Certifikaten	6 〃	56⅝		〃		
Polen, Obligatiën	4 〃	65¼	64¼	〃		
Aandeelen 1835				〃		
Oostenrijk, Metalliek	5 〃	66½	64¼	〃	64¾	
Dito 1847	2½ 〃	$33\frac{7}{16}$	32¼	〃	$32\frac{9}{16}$	
Dito 1851 en 1852	2½ 〃	$33\frac{7}{16}$	32¼	〃	$32\frac{9}{16}$	
Dito Nieuwe	5 〃	75¾	74	〃	74⅝	
Dito 1854	〃	75⅝	74	〃	74½	74⅜
Weener Bank	5 〃			〃		
Dito	4 〃			〃		
Aand. met Loting fl. 250	f		328	〃		
Nieuwe dito 1854		235		〃		
Pruissen	4½ 〃	98		〃		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.	〃	3½		〃		
Dito Orig.				〃		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 〃			〃		
Sardinië, te Londen	5 〃			〃		
Denemarken, dito	5 〃			〃		
Louisiana, te Londen	5 〃	99		〃		
Brazilië	5 〃	97¼		〃		
Dito 1843	5 〃			〃		
Mexiko, te Londen £ 100	3 〃	21⅝	23½	〃	$23\frac{9}{16}$	
Dito Onbepaalde	3 〃	21⅝	23½	〃	$23\frac{9}{16}$	
Peru	4½ 〃		68	〃	$68\frac{7}{16}$	$68\frac{7}{16}$
Grenada, dito à £ 100	2¼ 〃		15⅛	〃		
Dito Uitgestelde			$5\frac{11}{16}$	〃	5¾	
Ecuador				〃		
Venezuela, te Londen	3¾ 〃		23¼	〃		
Dito Uitgestelde	1 〃			〃		
Thesaurie	5 〃			〃		

In Hollandsche fondsen was de stemming weder ongunstiger met verkoopers, buitenlandsche effekten waren daarentegen meest alle hooger gezocht, inzonderheid Oostenrijksche.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 23 Okt. Poolsche Tarwe ruim prijshoudend, roode iets hooger; 128 ℔ witb. Poolsche f 496; 128 ℔ n. b. dito f 485; 120 ℔ dito f 420; 128 ℔ o. b. dito f 475; 125 ℔ roode Odessa f 395; 128 ℔ Mecklenb f 450; 131 ℔ Rostocker f 480; 128 ℔ Groninger f 425; 129, 130 ℔ Zweedsche f 470, 475.

Rogge f 3 a 5 hooger met goeden handel; 122 ℔ Pruissische f 340; 119 ℔ n. Archangel f 323, 325; 120 ℔ dito f 327; 118 ℔ dito f 318 aan de Zaan, 122 ℔ Odessa f 335; 119 ℔ n. Archang, f 326; 126 ℔ Rostocker f 355; 120 ℔ n. Inlands. f 317.

Garst prijshoudend; 117 ℔ Deensche f 250; 116 ℔ dito f 247.

Haver zonder handel.

Boekweit merkelijk hooger; 122 ℔ n. Inlands. f 270; 119, 123 ℔ j. Holst. f 245, 260; 118 ℔ j. Gron. f 240 aan de Zaan.

Koolzaad. Fransch 64 £. Op 9 vaten Olie in April ek. 74½ £. *Lijnzaad* prijshoudend: 113 ℔ Odessa f 410. *Raapolie* op 6/w. f 46, Vliegend f 45, 4¾; 1°. Mei ek. f 43½, 3; Nov. f 44½, 4; Dec. f 44, 3½. *Lijnolie* op 6/w. f 42; Vliegend f 40½; 1°. Nov. ek. f 40. *Hennepolie* op 6/w. f 46¾; Vliegend f 45.

ROTTERDAM, 21 Okt. Tarwe. Puike Zeeuws., Vlaams. en Overm. f 420, 435; Middelsoort f 398, 417; Blaauwe dito f 330, 393; Zomer dito f 345, 390. — 155, 156/2 ℔ oude witb. Poolsche f 500; 156/2 ℔ jarige dito dito f 490; 152/2 ℔ witbonte Poolsche f 480; 159, 160, 162/2 ℔ N. Hoogl. Kleefsche f 470, 475, 480, f 490. — Rogge. Zeeuwsche en Vlaamsche f 315, 324; Noordbrabandsche f 297, 315. — 142, 143, 144/2 ℔ Archangel bij partij f 321, 325, f 328; 145/2 ℔ dito f 330, 335; 146/2 ℔ dito f 335, 140, 142/2 ℔ f 314, 320. — Garst. Zeeuwsche en Vlaamsche Winter 1854 f 213, 225; Zomer 1854 f 213, 222. — 126/2 ℔ jarige Vriessche Winter f 215. — Haver. Zeeuwsche en Polder Korte f 135, 136; dito en dito Voeder f 111, 126; Ligte dito f 98, 108. — Boekweit. N. Noordbrabandsche op 140/2 ℔ f 238, [illegible] f 245; Steenbergsche f 247. — Boonen. Zeeuwsche Paardeboonen f 228, 240; Duiveboonen f 258 f 278; Walchersche Witte f 390, 398; Zeeuwsche dito f 345, f 383; Walchersche Bruine f 368, 383; Zeeuwsche Bruine f 345, 360. — Erwten. Walchersche Blaauwe f 338, 368; Zeeuwsche dito f 338, 353; dito groote f 338, 375; dito Witte f 323, 338; dito Graauwe f 293, 315; Geldersche dito f 383, 435. — Lijnzaad hooger betaald. 110 ℔ Archangel, Dordrecht liggende f 365. — Inlandsch Zaai-Lijnzaad ruim aangevoerd en 15 Cents lager gedaan. Noteren: 1e en 2e kwaliteit 91 à 97 Stuivers per Dordsch Achtendeel. — Kanariezaad 75 Cents hooger, f 10¾ à 11. — Bruin Mosterdzaad f 19, 20, Geel dito f 17, 19 per Mud. — Raapkoeken f 83, 86. Lijnkoeken f 120, f 150 per 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 156/2 ℔ oude witbonte Poolsche f 505; 158/2 ℔ nieuwe Hooglandsche Kleefsche f 460, f 470; 158/2 ℔ jarige Pommer f 470; 156/2 ℔ jarige Rostocker f 470. — Rogge. 142, 143/2 ℔ Archangel f 321, 324, 3[illegible]; 145/2 ℔ Koersche f 360. — Gerst. 127, 128/2 ℔ Lieb. f 325, 328 kontant; 125/2 ℔ nieuwe Oldammer Winter f 240. — Boekweit. Rijn op 140/2 ℔ f 245, 255.

ANTWERPEN, 23 Okt. *Koffij*: Tot vaste prijzen verhandeld 1000 balen Domingo.

Tabak. Van Kentucky zijn 105 vaten omgezet tot stijve prijzen.

Rijst. Aanhoudend willig gestemd; de handel blijft echter beperkt door verhoogde vordering der houders en hoofdzakelijk door de geringe disponible voorraad.

BORDEAUX, 20 Okt. *Voorloop* 3/6 op fr. 210 gerez.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 23 Oct. C. Ruyg, Morgenster, Charleston. - J. [illegible]ton, Elize, Globcucka. - E. le Ve l, Mathilda, Cette. - J. T[illegible]feu, Henriëtte, Benicarlo

HELVOET, 23 Oct. K. D. Breunning, Buitenzorg, Bat[illegible] l. v. Brouwershaven. - J. F. Meermans, Amerika, Akyab

BROUWERSHAVEN, 23 Oct. L. M Delclisur, Neêrlands [illegible]diën, Padang naar Rotterdam.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 22 Oct. in lading naar:

Keulen H. J. Wilson, Koln N°. 20.

Frankfort en *Coblentz* W. Plaff, Frankf. N°. 19.

AMSTERDAM, 21 Okt. vertrokken:

Duisburg Th. Hendriks, Vrouw Louisa.

Rijnhoogte	ARNHEM 23 Okt	0 el	55 duim
	KEULEN 23 „	4 vt.	3 „

Advertentiën.

Door Gods goedheid verloste heden van eene [illegible] schapene *DOCHTER*, DORETHEA MARIA PIET[illegible] geliefde Echtgenoot van

J. A. SIEWE, JUNIOR.

AMSTERDAM, 23 November 1854. (3[illegible]

Door voortdurende ongesteldheid, **uit de hand te koop:** eene zeer goed bekl[illegible] en vermaarde **BIERBROUWERIJ.** Men des verkiezende den Kooper het vak grondig leeren. [illegible] bevragen bij den eigenaar J. J. DE JONG te Wijk bij Duurstede. (3[illegible]

Ontvangen bij F. PETERS,

Bloemmarkt 108 en Reguliers Breestraat 54[illegible] eene ruime sortering Kastoren en Vilten **Kinder Hoedjes** in diverse kleuren, fijne Lakensche en B[illegible]kin **Petten** en andere Winterartikelen.

NB. Een partijtje echt Castoren **Dames-Hoedjes** wordt tot verminderden prijs opgeruimd. ([illegible]

Een Jongeling, 20 jaren oud, van de R. [illegible] Godsdienst, zijne studiën [illegible]daan hebbende en van goede getuigschriften voorzien, wenschte zich gaarne zoo spoedig mogelijk in eene [illegible]soenlijke betrekking geplaatst te zien. Men adressere zich met *franco* brieven onder letter A. aan het Hulp[illegible]kantoor te Noordwijk. ([illegible]

(538) Voor de **Bijzondere School der** [illegible] **Klasse** van de **Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo,** te *Bergen op Zoom,* w[illegible] ten spoedigste gevraagd: Een **SECONDANT** van [illegible] derden rang, bij voorkeur ook toegelaten voor de F[illegible]sche taal. Nadere informatiën, liefst in persoon, a[illegible] met vrachtvrije brieven bij den Heer H. W. P. Mo[illegible] President der Conferencie.

Bij den Boekhandelaren C. L. VAN LANGENHUYSEN, B. LENFRING, en J. S. DE HAAS te Amsterdam is verkrijgbaar:

OVERDENKINGEN EN GEBEDEN

GEDURENDE HET

JUBILÉ VAN 1854—55.

vergund door

Z. H. PAUS PIUS IX.

Voorafgegaan door den Herderlijken Brief van Z. [illegible] Hoogw. den Bisschop van Haarlem en eene geschiedkun[illegible]dige toelichting van deze heilzame instelling.

Met kerkelijke goedkeuring. Prijs 15 Cents.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en [illegible]